

La Comédiathèque

Cap *sau* Pajură

Jean-Pierre Martinez

comediatheque.net

Textele pieselor lui Jean-Pierre Martinez pot fi citite și descărcate gratuit.
Aceasta nu înseamnă însă că reprezentarea lor publică este gratuită.
Orice reprezentație publică, fie ea profesionistă sau de amatori, necesită o
autorizație prealabilă și plata drepturilor de autor corespunzătoare.

Jean-Pierre Martinez este membru al SACD (Société des Auteurs et Compositeurs Dramatiques). Pentru orice cerere de autorizare privind
reprezentarea unei piese, vă rugăm să contactați autorul prin intermediul site-
ului său oficial:

<https://jeanpierremartinez.net/ro/contact-3/>

Cap sau pajură

Jean-Pierre Martinez

Traducere și adaptare în limba română: autorul

Vincent și Antoine sunt doi actori, odinioară prieteni, care nu s-au mai văzut de ani de zile. Cu timpul, prietenia lor s-a transformat într-o rivalitate deopotrivă profesională și amoroasă. Unul îi dă întâlnire celuilalt pe scena unui teatru, sperând să reia firul unei prietenii dispărute odată cu tinerețea lor. Încercarea de împăcare se va transforma într-o reglare de conturi, înainte de a duce, poate, la un proiect neașteptat.

Personaje

Vincent

Antoine

© La Comédiathèque

Scena este goală, cu excepția a două scaune așezate de o parte și de alta a unei măsuțe. Vincent intră cu o ceașcă în mână. Se așază și își bea cafeaua privind în gol. Se uită la ceas. Pune ceașca pe masă, se ridică și se adresează spectatorilor.

Vincent – Eu sunt Vincent. Îl aștept pe Antoine. N-ar trebui să întârzie. Doar dacă nu s-a răzgândit în ultima clipă. L-aș înțelege... Dar nu, cred că va veni. Măcar din curiozitate. O să vedeți, vine. Ca să afle ce naiba pot să-i vreau după atâția ani. Antoine e... un prieten. Sau cel puțin așa cred. Să spunem că... eram foarte buni prieteni odinioară. Am fost împreună la liceu. Un liceu catolic dintr-un orașel de provincie. Atmosfera era destul de strictă, dar... tot am reușit să facem o grămadă de prostii. Ne-am distrat pe cinste. Ne înființaserăm chiar și o trupă de teatru. Noi doi, cu încă vreo câțiva. Mai ales fete... De fapt, la început, trupa era mai ales un pretext ca să agățăm fete. Organizam audiții pentru spectacole pe care nu le montam niciodată. Le alegeam întotdeauna pe cele mai frumoase, evident. Iar pentru proba de scenă, fata trebuia să-și sărute partenerul. Adică pe unul dintre noi, în timp ce celălalt făcea pe directorul de casting. Șmecheria era cam cusută cu ață albă, dar uneori mergea cu cele mai puțin timide. Și cum eram cu toții minori, nimeni n-a depus plângere și n-am fost acuzați de hărțuire sexuală. Da... Era altă epocă. După aceea am venit la Paris și am urmat cursurile unei cunoscute școli pariziene de teatru. Tot împreună, Antoine și cu mine. Un an am împărțit o cameră minusculă de mansardă la Montmartre. Viață boemă, ce mai. Ca în cântecul lui Aznavour. *(Se aud la pian primele acorduri din «La Bohème», fără versuri.)* În debara aia abia încăpea un pat de o persoană. În fiecare seară dădeam cu banul, cap sau pajură, iar cel care pierdea dormea pe jos, pe o saltea gonflabilă, cu picioarele pe hol și capul lângă toaletă, unde măcar nu trăgea curentul. Pe atunci eram de nedespărțit... Da, se poate spune că Antoine... era cel mai bun prieten al meu. *(O pauză.)* Apoi am început să mergem la audiții. Să lucrăm câte puțin, fiecare pe cont propriu. Roluri mici în seriale TV sau comedii de bulevard... Antoine a mai rămas câteva luni în camera aceea de mansardă. Eu m-am instalat la o iubită, într-o garsonieră doar un pic mai mare. Măcar puteam dormi doi într-un pat. El singur, eu cu fata aceea pe care o cunoscusem la o filmare. Au trecut anii și... eu și Antoine ne-am văzut tot mai rar. Până când, într-o zi, nu ne-am mai văzut deloc. Nu știu de ce. Mă rog, am o idee, dar... Nu, nu știu... Antoine e tot actor, ca mine. Doar că el... face mai ales figurație. Apariții de câteva secunde, cum se spune în meserie. Știți, personajele acelea aproape invizibile pe care nimeni nu le observă într-un film. În afară de prietenii lor de pe Facebook, dacă i-au avertizat din ajun: «Fiți atenți, dacă vă uitați mâine seară la serialul polițist, mă vedeți. Sunt chelnerul care îi aduce cafeaua inspectorului Maigret în prima scenă. Dar fiți pe fază, apar din trei sferturi doar două-trei secunde. Și când Maigret îmi întinde o bancnotă și-mi spune să păstrez restul, eu răspund: mulțumesc. O jumătate de zi de așteptare pe platou ca să-i spui mulțumesc inspectorului Maigret. Măcar poți pune pe Instagram programul de filmare pe care apare numele tău lângă al vedetei căreia îi spui mulțumesc. Cu speranța că într-o zi tu vei fi vedeta și alții îți vor spune ție mulțumesc...» *(Se aud câteva acorduri dintr-un vechi cântec francez despre un tânăr venit din provincie să cucerească Parisul.)* Antoine n-a avut norocul ăsta, din păcate. Tot joacă chelneri și tot spune mulțumesc. Mai demult făcea și ceva teatru, dar acum nu prea i se mai oferă nimic. Cred chiar că se gândește să renunțe la meserie. Să se întoarcă la contabilitate.

Da, pentru că la facultate începuse studii de contabilitate. Și totuși nu e un actor prost, doar că... i-a lipsit mereu ambiția. O să vedeți, Antoine e... un băiat bun. Nu vreau să spun «băiat bun» în sensul de... Nu, pentru că atunci când spui despre cineva că e un băiat bun, imediat te gândești că e și puțin fraier. Nu știu de ce, dar în zilele noastre bunătatea și prostia aproape că au ajuns sinonime.

Intră Antoine.

Antoine – Te deranjez? Vorbești la telefon?

Vincent – Nu, nu, deloc. Intră, Antoine, te rog...

Antoine înaintează spre centrul scenei, vede spectatorii și rămâne o clipă nedumerit.

Antoine – E o glumă?

Vincent – Ce?

Antoine – Ce capcană e asta? Îmi spui că vrei să mă vezi, mă chemi pe scena teatrului ăstuia închis de ani de zile și nu-mi spui nimic despre o audiție cu public. Eu n-am pregătit nimic.

Vincent – Nu, nu e o audiție. Mă rog, nu chiar.

Antoine – Dar e public aici, nu visez.

Vincent – Un vis...? Mai degrabă un coșmar, nu? Îți imaginezi? Un tip deschide o ușă la el acasă, ușa de la baie, să zicem, și se trezește brusc pe o scenă, în fața unui public. Fără să știe în ce piesă joacă sau ce text trebuie să spună.

Antoine – Cam asta e povestea vieții mele, dar... poți să-mi spui ce caut aici?

Vincent – Suntem într-un teatru, nu?

Antoine – Nici nu știam că mai e teatru... Nu s-a mai jucat nimic aici de peste douăzeci de ani.

Vincent – Un teatru e ca o biserică. Cât timp n-a fost desacralizat, încă se mai poate ține slujba.

Antoine – Slujba?

Vincent – E o imagine...

Antoine – Dar pentru ce? Un casting?

Vincent – Un casting, da, dacă vrei...

Antoine – Eu nu vreau nimic. Tu m-ai chemat.

Vincent – Exact. Ce mai faci?

Antoine (aparte) – Chiar vrei să stăm la taclale ca și cum nimic n-ar fi? Aici, în fața publicului?

Vincent – Prefă-te că nu e nimeni... Ca la teatru. Al patrulea perete, cum se spune. Vrei să bei ceva până atunci?

Antoine – Până când?

Vincent – O cafea? Tocmai mi-am cumpărat un espresso. O să vezi, face cafea foarte bună.

Iese. Antoine rămâne o clipă nedumerit. Aruncă o privire stânjenită spre spectatori. Face câțiva pași, apoi revine în centrul scenei și li se adresează.

Antoine – Scuzați-mă, habar n-am ce caut aici... (*Încearcă fără succes să pară degajat așezându-se, apoi se ridică și începe din nou să se plimbe.*) Sper să se întoarcă, fiindcă e destul de stânjenitor... Idiotul ăsta a avut întotdeauna talentul de a mă băga în situații jenante... (*Tăcere.*) Eu și Vincent suntem... prieteni vechi. Sau mai bine zis prieteni din tinerețe, pentru că «prieteni vechi» ar însemna că încă suntem prieteni. Am făcut toate prostiile posibile împreună în liceu. Aveam o trupă de teatru pe care o înființaserăm noi. Cu câteva fete, evident... Mă rog. După aceea am devenit amândoi actori. Vreau să spun... actori profesioniști. Lucram când aveam contracte. Și tot cam așa ne și vedeam: din când în când. Fiecare și-a urmat drumul lui, iar drumurile noastre s-au intersectat tot mai rar. Pe Vincent... nu l-am mai văzut de ani de zile. De aceea m-a mirat când m-a sunat. Nici nu știu de unde mai avea numărul meu. Ultima dată când ne-am văzut nici nu sunt sigur că existau telefoane mobile. Vincent a avut un mic succes într-un serial TV, acum câțiva ani. Pe atunci îl recunoștea lumea pe stradă și îi cerea autografe, așa că... i s-a urcat la cap. După aceea n-am mai lucrat niciodată împreună. Eu nu eram vedetă, înțelegeți... Acum lumea l-a cam uitat. I s-a mai dezumflat orgoliul. Joacă roluri secundare la teatru sau în televiziune. Pe scurt, a redevenit un actor ca atâția alții. Poate de asta și-a amintit de mine...

Vincent revine cu o ceașcă de cafea și o pune pe masă.

Vincent – N-am pus zahăr. De fapt, nici n-am.

Antoine – E bine așa, mulțumesc...

Vincent se așază și își bea cafeaua. Antoine rămâne în picioare.

Vincent – Stai jos.

Antoine – Mai bine mi-ai spune de ce m-ai chemat. N-o să-i ținem pe oamenii ăștia în așteptare...

Vincent – Poate pur și simplu voiam să te văd. Suntem prieteni, nu? N-avem nevoie de un motiv special ca să ne vedem.

Antoine – Nu ne-am mai văzut de cel puțin zece ani.

Vincent – Doisprezece.

Antoine – La înmormântarea mamei tale. N-am avut prea mult timp să vorbim.

Vincent – La înmormântarea mamei mele, da. Nu era momentul ideal să depănăm amintiri. Da, îmi amintesc. Nu prea a fost o înmormântare veselă.

Antoine – Trebuia să vii la a mamei mele, a fost mult mai distractivă. Apropo, de ce n-ai venit?

Vincent ezită o clipă, apoi se întoarce spre spectatori.

Vincent (*către public*) – Însmormântările sunt ca invitațiile la cină. Un cerc vicios. Dacă cineva vine la însmormântarea unei rude de-ale tale, te simți obligat să întorci gestul data viitoare. Și toată viața ajungi să mergi la însmormântările rudelor prietenilor. Ca să nu mai spun că florile costă. Așa că, într-o zi, am zis stop. De ce credeți că atâția oameni își însmormântează morții «în cea mai strictă intimitate»? Fără flori, fără coroane... Ca să sublinieze modestia răposatului? Hai să fim serioși. Ca să nu trebuiască să întorcă gestul. Pentru că, dacă ai mulți cunoscuți, de la o anumită vârstă ajungi repede la câte o însmormântare pe lună. Mi s-a întâmplat să am două într-o singură săptămână. Sunt oameni din familiile cărora am ajuns la aproape toate însmormântările. Devine o ocupație cu jumătate de normă și începe să coste. Așa că acum am hotărât să fiu modest în locul altora. Pentru mine, toate însmormântările sunt «în cea mai strictă intimitate». Nu mă duc, punct. Și nici nu trimit flori. Iar florile, între noi fie vorba... nu sunt tocmai ecologice, nu? De multe ori vin de la mii de kilometri, cu avionul... Nu, eu la însmormântări nu mai merg.

Antoine – E adevărat că domnul era foarte ocupat pe vremea aceea. Domnul era o mare vedetă de televiziune.

Vincent – Ți-am spus, eram la filmări. N-am putut să plec. Sper că nu pentru asta îmi porți pică.

Antoine – Am spus eu că îți port pică pentru ceva?

Vincent – Nu știu... Eram foarte buni prieteni, nu? Acum nu ne mai vedem. Doar pentru că fiecare și-a văzut de viață sau... s-a întâmplat ceva?

Antoine – Ce să se întâmple?

Vincent – Nu suntem certați?

Antoine – Nu cred. Tu ce părere ai?

Vincent – Se poate spune chiar că, la un moment dat, eram cel mai bun prieten al tău, nu?

Antoine tace stânjenit, apoi se întoarce spre sală.

Antoine (*către public*) – Cel mai bun prieten... Ce înseamnă, de fapt? Când ești bebeluș, ai o jucărie de care nu te desparți. Când ești copil, ai un prieten imaginar. Apoi ai un cel mai bun prieten. După aceea ai o iubită. În cel mai bun caz te însori cu ea. Și uiți de prieteni. Asta e viața. Așa merg lucrurile. Soția îți devine și cea mai bună prietenă. Presupun că, dacă ai putea să te culci cu cel mai bun prieten, n-ai mai avea nevoie să te însori. (*Către Vincent.*) Ai fost cel mai bun prieten al meu, e adevărat... Dar eu? Eu am fost cel mai bun prieten al tău?

Vincent – Da. Ai fost cel mai bun prieten al meu.

Antoine – A fost demult.

Vincent – Nu ne mai vedem. Dar suntem tot prieteni, nu?

Antoine – Depinde ce numești prieten... Ce înseamnă prietenia pentru tine, mai exact?

Vincent – Nu știu.

Antoine – Dacă aș avea nevoie de bani, mi-ai împrumuta?

Vincent – Ai nevoie de bani?

Antoine – Era doar un exemplu.

Vincent – Nu, pentru că dacă ai nevoie de bani... te avertizez, n-am.

Antoine – Dacă aș fi bolnav, ai veni să mă vezi la spital?

Vincent – Presupun că și asta e tot un exemplu.

Antoine – N-ai venit nici măcar la înmormântarea mamei mele.

Vincent – Îmi pare rău... Nu știam că înseamnă atât de mult pentru tine. Și, în plus, nu-mi plac înmormântările.

Antoine – Cunoști pe cineva căruia îi plac?

O pauză.

Vincent (*către public*) – Nici spitalele nu-mi plac prea mult. Când merg să văd pe cineva la spital sau într-un cămin de bătrâni, mă gândesc imediat la propria mea decădere, posibilă și, până la urmă, inevitabilă. Cred că cel mai tare mă sperie nu decrepitudinea fizică, temporară sau definitivă. Ci universul acela de închisoare. La spital sau într-un cămin, omul ajunge să-și piardă aproape toată libertatea. În primul rând libertatea de a pleca fără aprobarea instituției. Își pierde până și identitatea. Bolnavul nu mai e decât «pacientul». Bătrânul nu mai e decât «rezidentul». Se ajunge să se vorbească despre el la persoana a treia, de parcă sufletul i-ar fi părăsit deja corpul. «Cum se simte domnul azi?» «A dormit bine doamna?» Pentru mine, spitalul sau căminul de bătrâni sunt mai rele decât închisoarea. Și în închisoare ajungi un număr. Dar măcar nu ți se cere să accepți politicos că ți-ai pierdut libertatea și să le mai fii și recunoscător celor care te păzesc. Nu, eu nu mă duc să văd pe nimeni la spital sau la cămin. E mult prea deprimant...

Antoine – Tot nu mi-ai spus de ce voiai să mă vezi. Și ce facem noi doi aici.

Vincent – Îți amintești de trupa de teatru pe care o făcuserăm?

Antoine – Da, îmi amintesc...

Vincent – Organizam audiții pentru roluri feminine. Iar la proba de scenă, fata trebuia să-și sărute partenerul. Adică pe unul dintre noi, în timp ce celălalt juca rolul producătorului.

Antoine – N-a mers cine știe ce, dar mă rog.

Vincent – Cu Louise a mers.

Antoine – Da.

Vincent – Ce ne-am mai distrat cu povestea asta.

Antoine – Nu-mi spune că ai organizat și azi o audiție de genul ăsta și că ai nevoie de mine să joc producătorul. Am cam trecut de vârsta aia, nu crezi?

Vincent – Păcat, era amuzant. Îți amintești când fata aceea...

Antoine – Ascultă, Vincent, îmi pare rău, dar serile de nostalgie nu sunt genul meu. Deci ce vrei de la mine?

Vincent – Am ceva să-ți cer. De fapt, mai degrabă ceva să-ți spun... Ceva cam stânjenitor...

Antoine – Aici? Acum? Pe scenă? În fața unui public?

Vincent – Suntem actori, până la urmă.

Antoine – Adevărat. Totul e foarte teatral.

Vincent – Între prieteni putem sta puțin de vorbă, nu? Bine, nu mai vorbim despre vremurile bune. Hai să vorbim despre prezent. Și despre viitor... La ce lucrezi acum?

Antoine – Am mai multe proiecte.

Vincent – Da? Ce fel de proiecte? Teatru? Film?

Antoine – Până nu se concretizează, prefer să nu vorbesc. Dar tu?

Vincent – Eu? Nu mă opresc nicio clipă... Am agenda plină pentru următorii trei ani.

O pauză.

Antoine – Pentru asta m-ai chemat? Ca să-mi înșiri toate succesele tale, când știi că eu abia strâng suficiente contracte ca să supraviețuiesc din meseria asta, ca atâția alți actori?

Vincent – Tocmai mi-ai spus că ai o grămadă de proiecte.

Antoine – Asta spunem când n-avem de lucru și așteptăm doar să sune telefonul. Și tu știi foarte bine.

Vincent – Scuză-mă, nu credeam că stai chiar atât de prost.

Antoine – La ce vrei să ajungi cu toate astea, Vincent? Vrei să-mi oferi un rol, asta e?

Vincent – Nu chiar, dar...

Antoine – M-ar fi mirat... Atunci ce?

Vincent – Am o veste mare să-ți dau.

Antoine – O veste mare? Mare pentru tine, presupun. Ceva care o să-ți relanseze cariera și o să-ți dea ocazia să-i privești și mai de sus pe toți ceilalți.

Vincent – Chiar atât de egocentric mă crezi?

Antoine – Ce treabă am eu cu succesul tău, Vincent? Ai nevoie de cineva care să te aplaude la comandă? Vrei să-ți cer un autograf?

Vincent – Nu e deloc ce crezi.

Antoine – A, nu?

O pauză.

Vincent – Am spus o veste mare. N-am spus o veste bună.

Antoine – Cum adică, nu e bună? Vrei să spui... o veste proastă?

Vincent – Tocmai am fost diagnosticat cu o tumoră pe creier.

Antoine rămâne fără replică.

Antoine – Nu...

Vincent (*către public*) – Nu știu ce m-a apucat să spun asta... Evident că nu e adevărat, dar... rămăsesem fără argumente. Trebuie să recunosc că m-a scos din sărite. Dacă îl ascuți pe el, succesul mi s-a urcat la cap, sunt cel mai rău arivist și îi disprețuiesc pe toți, începând cu vechii mei prieteni. Nu e vina mea că am avut mai mult succes decât el. N-o să-mi petrec viața cerându-mi scuze că am ceva talent și știu să mă vând. Dacă mi-ar fi cu adevărat prieten, ar trebui să se bucure pentru mine, nu să-mi poarte pică, nu? Bine, e adevărat, nu l-am ajutat prea mult atunci când aș fi putut. Dar nu cred că i-aș fi făcut un serviciu. Și chiar dacă l-aș fi ajutat, azi mi-ar reproșa că am făcut-o de sus, doar ca să-l fac să se simtă și mai inferior. Așa că da, l-am lăsat să se descurce singur. Nu sunt adeptul ajutorului cu orice preț. Nici al nepotismului. Nepotismul, știți, sistemul prin care îți bagi prietenii în față, în locul unor oameni competenți care chiar merită. Sigur, se poate întâmpla să ai și prieteni competenți, dar... Nu e vina mea dacă lui nu i-a ieșit mare lucru în viață. Profesional, cel puțin... Totuși, de aici până la a inventa că am o tumoră pe creier... Nu știu. Probabil că, pentru o dată, am vrut să nu mă mai invidiez, ci să-i fie milă de mine. Să văd și eu cum e să joci rolul victimei și să fii compătimit. Da, doar ca să văd cum s-ar purta dacă, o dată, eu aș primi rolul prost...

Antoine – La naiba... Îmi pare sincer rău... Iartă-mă...

Vincent – N-ai de ce să-ți ceri scuze, nu e vina ta.

Antoine – Nu, vreau să spun... iartă-mă că am fost atât de nesuferit. Dacă aș fi știut...

Vincent – Tu, măcar, ești un prieten adevărat. O să vii să mă vezi la spital, nu? Măcar cât timp încă mai sunt cât de cât prezentabil...

Antoine rămâne o clipă fără replică.

Antoine – Dar... se poate trata, nu?

Vincent – Tumora e într-o zonă foarte delicată. Nu poate fi operată. Așa că, din păcate...

Antoine – La naiba...

Vincent – Mai am un an. Poate mai puțin.

Antoine – Și totuși, uitându-mă la tine...

Vincent – Da... Deocamdată aproape că n-am simptome. Dar, după spusele medicilor, nu mai durează mult până apar. Iar ultimele luni nu vor fi cele mai ușoare. Pentru moment sunt bine. Așa că profit de timpul ăsta ca să-mi pun lucrurile în ordine. Și să-mi iau rămas-bun de la cei pe care îi iubesc...

Antoine – Mă emoționează că te-ai gândit și la mine. Evident, dacă pot face ceva pentru tine...

Vincent – Mulțumesc... Din păcate, dacă n-ai găsit cumva un leac miraculos împotriva cancerului...

O pauză.

Antoine – De asta m-ai chemat?

Vincent – Da. Dar, deocamdată, aș prefera să rămână între noi. Nu știe nimeni...

Antoine, uluit, aruncă o privire spre public.

Antoine – Nimeni?

Vincent – Nimeni.

Antoine – Dar ei?

Vincent – A, da, corect. Uitasem de ei...

Antoine – Da, al patrulea perete...

Vincent – Mă rog, cum spui și tu, în primul rând sunt actor. Probabil că, inconștient, simt nevoia să-mi pun în scenă propria dispariție.

Antoine rămâne o clipă pe gânduri.

Antoine – Deci de asta m-ai chemat aici, pe scena asta? Ca să-mi spui că o să mori, să vezi cum reacționez și să transformi reacția mea în spectacol pentru public?

Vincent – Nu doar pentru asta. Pur și simplu voiam să te văd. Și cum nu-mi mai rămâne prea mult timp, m-am gândit să-mi revizuiesc prioritățile.

Antoine – Nu știu ce să-ți spun... Mă onorează că te-ai gândit la mine. Sunt foarte emoționat și, în același timp... Chiar crezi că putem relua așa o prietenie întreruptă de ani de zile? Doar pentru că unul dintre noi nu va mai fi aici peste câteva luni?

Vincent – Nu știu. Se spune că unele animale se apropie de oameni când simt că li se apropie sfârșitul. Presupun că și oamenii se întorc spre prieteni când simt că li se apropie sfârșitul.

Antoine – Da, poate...

Vincent – Dacă ai ști că ești condamnat, m-ai suna?

Antoine – Sincer?

Vincent – Sincer.

Antoine – Nu.

Vincent – Bine.

Antoine (*către public*) – E ciudat. Evident că nu-i doresc moartea. Nimeni nu-i dorește moartea unui prieten. Dar... tot prefer să i se întâmple lui decât mie. E îngrozitor să gândesc așa, știu. Dar nu ne putem controla gândurile, nu? Cât timp nu spui cu voce tare ce gândești, nu rănești pe nimeni. Iar eu mă gândesc că... n-ar fi fost drept să mi se întâmple mie. Nu poți pierde pe toate fronturile. Trebuie să existe o formă de dreptate, până la urmă. Fără să vorbim neapărat de destin: chiar dacă totul e doar întâmplare, la un moment dat lucrurile se echilibrează, nu? Binele și răul. E o chestiune de probabilități. Ca la ruletă: nu poți nimeri la nesfârșit numai numărul câștigător. Sau numai pe cel pierzător. El, după ce a avut un noroc nebun toată viața, până la urmă a nimerit pe zero. Orice ar fi pariat, își pierde miza. Iar eu, după atâția ani de ghinion, măcar scap de ce e mai rău și rămân în viață. Deocamdată...

Vincent – Dar o să vii să mă vezi la spital?

Antoine – Sigur.

Vincent – Nu ești obligat, să știi. E adevărat, nu ne-am mai văzut de ani de zile. Nu-mi permit să-ți cer nimic. Nu-mi datorezi nimic, până la urmă.

Antoine – Nu.

O pauză.

Vincent – Ne vedeam din ce în ce mai rar. Cum s-a făcut că, la un moment dat, nu ne-am mai văzut deloc?

Antoine (*încercând să glumească*) – În afară de faptul că, după mica ta glorie la televizor, te-ai crezut vedetă și ți-ai uitat vechii prieteni?

Vincent – Da. În afară de asta.

O pauză.

Antoine – Ascultă, Vincent... Când eram tineri, ne trăiam prietenia numai la prezent. Toate prostiile le făceam împreună. Uneori ni le povesteam și peste câteva luni, dar a doua zi făceam altele și mai mari.

Vincent – Adevărat. Eram tineri. N-aveam nimic de pierdut, așa că nu ne era frică de nimic.

Antoine – Treptat am devenit mai rezonabili. Am făcut tot mai puține prostii. Și, mai ales, nu le mai făceam împreună. Iar când se întâmpla să ne vedem, nu mai făceam decât să vorbim despre vremurile bune.

Vincent – Sau fiecare îi povestea celuilalt propriile reușite, ca să-i demonstreze cât de bine îi mersese.

Antoine – Iar la jocul ăsta tu câștigai de fiecare dată. Cu timpul a devenit deprimant. De-a dreptul toxic. Ca să pot merge înainte, a trebuit să nu te mai văd.

Vincent – Acum o să-mi fie greu să mă mai gândesc la viitor, înțelegi. Dacă mai am doar un an de trăit... de acum înainte totul va fi pentru ultima oară. Când ai o vară proastă, îți spui că anul viitor va fi mai bine. Dar când e ultima ta vară...

Antoine – Nu știi ce să-ți spun.

Vincent – Totuși, am ceva să-ți cer.

Antoine – Orice vrei.

Vincent – Ai putea să ai grijă de pisica mea când n-o să mai fiu...

O pauză.

Antoine – Pisica ta?

Vincent – N-am pe nimeni altcineva căruia să i-o încredințez. Adică pe nimeni în care să am suficientă încredere.

Antoine – Nici nu știam că ai pisică. N-ai avut niciodată până acum, nu?

Vincent – E prima mea pisică. Probabil de asta m-am atașat atât de mult de ea... Se poate spune că acum e singurul prieten care mi-a mai rămas... în afară de tine.

Antoine – Aha...

Vincent – Crede-mă, un animal nu te dezamăgește niciodată. O să vezi.

Antoine – Doar că... nu știu cum se îngrijește o pisică. N-am avut niciodată copii, darămite o pisică...

Vincent – E foarte simplu, te asigur. Îi dai de mâncare și de băut, îi schimbi nisipul din litieră din când în când și, bineînțeles, o mângâi ca să-i arăți cât de mult o iubești.

Antoine – Nu știu ce să zic. O pisică... cu viața pe care o duc.

Vincent – Poți să faci măcar atât pentru fostul tău cel mai bun prieten, care mai are doar câteva luni.

Antoine îl privește lung pe Vincent.

Antoine – Nu e o glumă, nu? Pentru că să-ți inventezi o tumoră pe creier doar ca să reiei legătura cu un prieten pe care nu l-ai mai văzut de ani... ar fi de-a dreptul dement.

Vincent – Cine știe... Dacă până la sfârșitul anului primești anunțul de deces, o să afli. Dacă nu, înseamnă că a fost o glumă proastă...

Antoine – Deci îți bați joc de mine, asta e?

Vincent – Nu asta intenționam la început, jur. M-a luat valul. Suntem pe o scenă, am intrat în joc și am improvizat.

Antoine – Să te joci așa cu sentimentele oamenilor... e monstruos, Vincent.

Vincent – Tocmai mi-ai spus că nu mai facem prostii împreună și că de asta nu mai suntem prieteni! M-am gândit că e ocazia perfectă să ne reluăm vechile obiceiuri... Îți amintești? Și atunci inventam povești imposibile. Odată l-am făcut pe director să creadă că suntem evrei practicanți și că, din motive religioase, nu puteam participa la programul obligatoriu de vineri seara. Și la naiba, nu mor! Cel puțin nu imediat... Ar trebui să te bucuri, nu?

Antoine – Să știi că sunt aproape dezamăgit. Deja mă vedeam la înmormântarea ta. Îmi veniseră chiar câteva fraze pentru discursul funerar, în calitate de cel mai bun prieten al răposatului. Aș fi vorbit despre vremurile bune. Despre prietenia indestructibilă care ne lega de atâția ani. Despre destinul care pune capăt prea devreme unei cariere încă pline de promisiuni...

Vincent – Sunt profund mișcat, mulțumesc.

Antoine – Ești un mare dobitoc. Nu vreau să te mai văd niciodată.

Se pregătește să plece.

Vincent – Stai, Antoine! Eras gata să-mi fii din nou prieten pentru că urma să mor. Și acum o să mă urăști iar pentru că sunt perfect sănătos? Ciudată idee despre prietenie, nu?

Antoine – Dar, Vincent... de ce?

Vincent – Nu știu. M-am gândit că poate aveai dreptate. Era deplasat din partea mea să te chem doar ca să-ți dau o veste bună despre mine.

Antoine – Deci până la urmă chiar e o veste bună...

Vincent – Pentru mine, da. Pentru tine, nu știu...

Antoine – Pentru mine?

Vincent – E adevărat. N-ai niciun motiv să te bucuri pentru mine.

Antoine – Care e vestea asta bună? Ai fost nominalizat la un mare premiu de teatru? Vrei să fii de față la consacrarea ta? N-ai destui prieteni în jur care să te aplaude?

Vincent – Deci nu m-ai iertat niciodată, nu?

Antoine – Să te iert pentru ce?

Vincent – Pentru că eu am luat rolul principal la audiția la care merseserăm amândoi acum vreo cincisprezece ani. Serialul acela mi-a lansat cariera. Ești gelos pe succesul meu, asta e?

Antoine – Succesul tău?

Vincent – În meserie, cel puțin.

Antoine – Vorba lui Warhol, fiecare are dreptul la cele cincisprezece minute de glorie. Ale tale au durat doi-trei ani. Ai mai trăit câțiva ani din faima serialului. De atunci te mulțumești cu roluri secundare.

Vincent – Tot e mai bine decât să faci figurație.

Antoine – Așa-zisul tău succes ți s-a urcat la cap, Vincent. Ți-ai uitat prietenii adevărați. Și tot singur ai rămas...

Vincent – Și tu, nu? Mă rog, ai rămas din nou singur.

Antoine – Văd că ești bine informat. Și te bucură, nu? Dacă tu n-ai avut-o pe Louise, măcar acum nici eu nu mai sunt cu ea.

Vincent – Nu e deloc cum crezi, te asigur.

Antoine – Hai, lasă... Tu asta nu mi-ai iertat niciodată. Nu ești în stare să te bucuri de fericirea altora, Vincent. Orice ai prietenii tăi, ai impresia că ți se ia ție. Și de asta nu mi-ai întins niciodată o mână când aveam nevoie.

Vincent – Nu ți-am purtat niciodată pică din cauza Louisei. Pe vremea aceea nici măcar nu mă interesa.

Antoine – Sigur. A început să te intereseze când m-a ales pe mine. Pentru tine e insuportabil ca o fată să mă prefere pe mine. Mai rău, e de neînțeles. Contrazice ordinea firească a lucrurilor.

Vincent – Delirezi.

Antoine – Ei bine, vrei sau nu, audiția aia am câștigat-o eu. Și eu am primit rolul în locul tău. Am dat cu banul, cap sau pajură, iar în ziua aia norocul a fost de partea mea. Eu am sărutat-o pe Louise, iar tu ai rămas să joci producătorul. Și câțiva ani mai târziu, tot eu m-am însurat cu ea.

Vincent – Nu eram gelos, te asigur.

Antoine – Hai, vedeam foarte bine cum te uitai la ea. Dar trebuie să accepți, Vincent: nu poți câștiga de fiecare dată. Nu poți avea totul. Mai lasă și altora câte ceva. Prietenii tăi nu sunt acolo doar ca să-ți aplaude succesele. Au și ei dreptul să fie fericiți din când în când.

Vincent – Bineînțeles.

Antoine – Am fost foarte fericit cu Louise. Mă întreb de ce am părăsit-o.

Vincent – Probabil pentru că, de fapt, ea te-a părăsit pe tine.

Antoine – De unde știi? Ai mai văzut-o?

Vincent ezită o clipă.

Vincent – Ultima dată când ne-am văzut toți trei a fost la înmormântarea mamei mele.

Antoine – La înmormântarea mamei tale... Mai devreme spuneai că nu era momentul potrivit să reiei legătura cu cel mai bun prieten, dar ai găsit totuși timp să reiei legătura cu soția lui.

Vincent – Nu chiar așa s-a întâmplat. Ne-am mai întâlnit de câteva ori după aceea.

Antoine – Tu ai căutat-o?

Vincent – Nu. A fost întâmplare. Lucrăm în aceeași lume. E normal să ne mai întâlnim.

Antoine – Noi doi nu ne-am mai întâlnit deloc.

Vincent – Ea nu încerca să mă evite.

Antoine – Dar te-ai culcat cu ea?

Vincent – Nu chiar în ziua înmormântării mamei mele, dacă asta te liniștește.

Antoine – Deci te-ai culcat cu ea.

O pauză.

Vincent – Am făcut chiar ceva mai mult. Mă însor, Antoine. Asta voiam să-ți spun.

Tăcere.

Antoine – Te însori...

Vincent – Cu Louise.

Antoine e vizibil lovit de veste.

Antoine – Spune-mi că e încă una dintre glumele tale, Vincent.

Vincent – Nu e o glumă, Antoine.

Antoine – N-ai putut să te abții, nu...?

Vincent – Nu e împotriva ta, jur. Cum poți să crezi așa ceva? Pur și simplu s-a întâmplat.

Antoine (*către public*) – Îmi vine să-l omor. De fapt, îmi vine să-i omor pe amândoi. Cum a putut să-mi facă asta? Bine, nu mai suntem împreună. Nu-mi datorează explicații. Dar putea să aleagă pe oricine ca să mă înlocuiască. De ce tocmai Vincent? Poate că, de la început, de la audiția aceea, a regretat că primul sărut l-a avut cu mine, nu cu el. Și dacă ar fi ieșit pajură în loc de cap? S-ar fi schimbat povestea noastră, a tuturor trei? Mă urmărește de mult întrebarea asta. Cât din destin e pură întâmplare? Și, între aceste două forțe pe care nu le controlăm, cât mai rămâne din libertatea noastră? Are lumea un sens și un scop care ne împing pe un drum anume sau e doar una dintre nenumăratele variante posibile ale unui haos perfect aleatoriu? Liberul arbitru e doar o iluzie sau avem totuși o marjă în care putem schimba direcția vieții noastre, între un destin care ne poartă ca un curent marin și hazardul care ne abate ca un vânt capricios? Titanicul s-a scufundat pentru că traversa Atlanticul, pentru că a întâlnit întâmplător un aisberg sau din cauza incompetenței căpitanului?

Vincent – Ne căsătorim, Antoine. Asta e. Nu e împotriva ta.

Antoine – Și ai ținut neapărat să-mi spui în față?

Vincent – E fosta ta soție. Mi s-a părut normal să afli de la mine. Evident, nu mă aștept să sari în sus de bucurie. Chiar dacă mai devreme spuneai că ar trebui să ne bucurăm de fericirea prietenilor...

Antoine – Ai un tupeu fantastic. Să mă bucur de fericirea unui prieten care tocmai mi-a luat nevasta?

Vincent – Fosta nevastă!

Antoine – Voiai binecuvântarea mea... sau pur și simplu îți face plăcere să mă mai calci puțin în picioare?

Vincent – N-am vrut niciodată să te calc în picioare, Antoine. De fapt, te-am admirat mereu.

Antoine – M-ai admirat? Pe mine?

Vincent – Da.

Antoine – M-ai considerat întotdeauna un ratat.

Vincent – Nu succesul tău îl admir. Ci inteligența ta. Luciditatea. Integritatea...

Antoine – Din păcate, astea nu fac prea des casă bună cu succesul.

Vincent – Nu exagera. N-ai ratat chiar totul.

Antoine – N-am fost în stare nici măcar s-o păstrez pe Louise. Iar acum tu îți iei revanșa.

Vincent – Chiar crezi că te însori cu cineva doar ca să te răzbuni pe altcineva?

Antoine – Evident, suntem divorțați, nu ai nevoie de acordul meu. Dar dintre toate femeile din lume, trebuia s-o alegi tocmai pe ea?

Vincent – Nu știu...

Antoine – Apropo, cum a început între voi? Și când?

Vincent – Ne-am revăzut. Ne-am dat seama că avem multe în comun.

Antoine – Printre care un prieten.

Vincent – Printre care teatrul.

Antoine – Spune-mi măcar că relația voastră n-a început cât timp noi încă eram căsătoriți. Spune-mi că nu din cauza ta m-a părăsit...

Vincent – Îți jur.

Antoine – Și cum să te mai cred?

Vincent (*către public*) – La ce bun să-i spun adevărul? Da, am fost întotdeauna îndrăgostit de Louise. Iar faptul că l-a ales pe Antoine în locul meu, probabil că a făcut-o și mai dorită în ochii mei. Am revăzut-o când au venit amândoi la înmormântarea mamei mele. Pe atunci erau încă împreună, dar se vedea că între ei nu mai era mare iubire. Eu încă mai aveam un pic de faimă ca actor de televiziune. Ea mi-a dat de înțeles că nu-i eram indiferent. Antoine a plecat imediat după incinerare. Avea o gastroenterită sau ceva de genul ăsta, dar ținuse totuși să vină. Louise a mai rămas puțin. I-am propus să bem ceva la mine. Și nici acum nu știu exact cum am ajuns să facem sex ca nebunii pe canapeaua din sufragerie, chiar în fața urnei cu cenușa încă caldă a mamei mele. Eros și Thanatos, știți povestea... După aceea nu ne-am mai văzut câțiva ani. Iar anul trecut ne-am întâlnit din întâmplare la vernisajul unei expoziții și atunci a început cu adevărat relația noastră. (*Se întoarce din nou spre Antoine.*) Trebuie să mă crezi, Antoine. Ea te părăsise deja. N-aș fi făcut niciodată așa ceva unui prieten...

Antoine – Ea ți-a cerut să-mi dai vestea?

Vincent – Să spunem că am vorbit despre asta. Ni s-a părut mai corect să te anunțăm. Oricum ai fi aflat la un moment dat. Nu puteam face asta fără să-ți spunem.

Antoine – Puteați să-mi trimiteți pur și simplu invitația la nuntă.

Vincent – Evident, nu ești obligat să vii la nuntă.

Antoine – Mulțumesc...

Vincent – Ne căsătorim... și avem și proiecte împreună.

Antoine – Proiecte? Vreți să vă întemeiați o familie? Acum o să-mi spui și că e însărcinată?

Vincent – Proiecte de teatru.

Antoine – Înțeleg... Deci nu e doar o căsătorie, e și un parteneriat profesional. M-ar fi mirat să fie altfel...

Vincent – Louise are mult talent. Doar că n-a avut încă ocazia să-l arate.

Antoine – Pentru că era măritată cu un ratat ca mine, vrei să spui?

Vincent – Nu transforma totul într-o poveste despre tine, Antoine. Îmi reproșezi că sunt egocentric, dar nici Pământul nu se învâрте în jurul tău.

Antoine – Poate ai dreptate. Nu pot să fac întreaga lume responsabilă pentru propriile mele eșecuri.

Tăcere.

Vincent – Dar tu? Chiar n-ai niciun proiect acum?

Antoine – Chiar te interesează?

Vincent – Am auzit că vrei să renunți la meserie. Să te întorci la contabilitate.

Antoine – Cine ți-a spus? Louise?

Vincent – Dacă ai nevoie de ajutor...

Antoine – Vrei să mă despăgubești pentru că mi-ai luat nevasta?

Vincent – Nu mai e nevasta ta, Antoine. O să fie a mea... Și, de fapt, e ridicol să folosești verbul «a avea» când vorbești despre o femeie. Femeile nu sunt proprietatea nimănui. Ele aleg.

Antoine – Acum îmi dai și lecții de feminism.

Vincent – Încerc doar să te ajut.

Antoine – Ani de zile nu mi-ai întins o mână. Iar acum, pentru că te însori cu Louise, deodată ești gata să mă ajuți.

Vincent – De ce nu?

Antoine – Pentru tine e simplu, nu? Un cec și gata, tragem linie peste trecut?

Vincent – Nu-ți cer să uiți trecutul. Și nici pentru mine nu e chiar atât de simplu. Da, lucrez, dar nu câștig cât îți imaginezi. Și am și cheltuieli...

Antoine – Bun. Acum pot să plec?

Vincent – Stai...

Antoine – Ce mai e?

Vincent – Nu te-am chemat doar ca să-ți spun că mă însor.

Antoine – Atunci ce vrei, de fapt?

O pauză.

Vincent – Mă gândesc să cumpăr teatrul ăsta.

Antoine – Să cumperi teatrul? Tocmai mi-ai spus că n-ai bani.

Vincent – Împreună cu Louise.

Antoine – Din ce în ce mai bine.

Vincent – Louise e actriță. Și regizoare. Am putea forma o echipă bună.

Antoine – Noi?

Vincent – Așa mi-a scăpat.

Antoine – Să cumperi un teatru... Ca să faci ce?

Vincent – Ca să fac în sfârșit ce vreau, fără să depind de nimeni. Să nu mai aștept să sune telefonul, cum spui tu. Toți visăm la asta, nu?

Antoine – De ce nu. Dacă îți permiți.

Vincent – Crezi că ar putea merge?

Antoine – Acum îmi ceri părerea?

Vincent – Întotdeauna am ascultat cu mare atenție părerile tale. Chiar dacă nu le-am urmat de fiecare dată...

Antoine – Și nu ți-a mers prea rău...

Vincent – Deci?

Antoine – Nu știu. Ce vrei... Eu n-am spirit de întreprinzător. N-am nicio ambiție. Mi-ai spus-o destul, nu?

Vincent – Am putea lucra din nou împreună.

Antoine – Adică ai putea să-mi găsești și mie o slujbuță? La ce te gândești? Mașinist? Casierită? Plasatoare?

Vincent – Eu am spirit de inițiativă, dar nu sunt practic. Am idei, dar nu sunt riguros. Mai ales când vine vorba de contabilitate și hârțogăraie.

Antoine – Ai nevoie de un contabil și te-ai gândit la mine, asta e? Nu numai că-mi iei nevasta, dar vrei să vă țin și socotelile? Nu vrei să vă și țin lumânarea?

Vincent – Asta e problema ta, Antoine. Vezi totul în negru. Vezi comploturi peste tot în loc să vezi oportunități. Ești paranoic.

Antoine – Mulțumesc.

Vincent – Evident, ai continua să fii actor. Ca noi. Dar am face cu toții câte puțin din toate.

Antoine – Nu sunt sigur că vreau să te am șef.

Vincent – Atunci să spunem asociat.

Antoine (*către public*) – Mi-e puțin rușine să recunosc, dar, ciudat, propunerea lui chiar mă tentează. Să avem un teatru. Toți trei. E adevărat, asta visam când am început meseria. O trupă mică, într-un teatru al nostru, undeva în Paris, de unde să poată porni totul. Alții au început așa și au ajuns celebri. La noi ar fi mai degrabă o soluție de rezervă și recunoașterea unui eșec, dar... (*Către Vincent.*) O să mă gândesc la propunerea ta. Totuși, nu sunt sigur că e o idee bună să lucrăm iar împreună noi doi. Și cu atât mai puțin toți trei...

Vincent – Mai devreme spuneai că nu mai facem nimic împreună. Că nu facem decât să vorbim despre vremurile bune și că de asta a murit prietenia noastră. Eu îți propun să trăiești aventura asta cu mine. Mă rog, cu noi...

Antoine – Îmi propui o relație în trei, asta e?

Vincent – Tu nu te mai culci cu ea, nu...? (*Tăcere.*) Sau da?

Antoine – Am revăzut-o și eu.

Vincent – Cum adică ai revăzut-o? După divorț?

Antoine – Am trăit destui ani împreună. Nu ștergi asta cu buretele.

Vincent – Și?

Antoine – Ne-am mai culcat împreună. O dată sau de două ori.

Vincent – O dată... sau de două ori?

Antoine – Să spunem trei.

Vincent – Și ultima dată când a fost?

Antoine – Nu știu... Acum o lună.

Vincent – Eu și Louise am hotărât să ne căsătorim acum vreo trei luni.

Antoine – Dacă înțeleg bine, viitoarea ta soție te înșală deja cu fostul ei soț.

Vincent – Începe să semene cu o comedie de boulevard îngrozitoare.

Antoine – Nimic nu ne împiedică s-o scriem și s-o jucăm la inaugurarea noului teatru...

Vincent (*către public*) – Ciudat, dar nici măcar nu sunt supărat pe ei. N-am crezut niciodată că Louise ar putea să-mi aparțină cu totul. E mult prea independentă pentru asta. Cum se numește poligamia atunci când o femeie are mai mulți bărbați? A, da. Poliandrie. Am evoluat destul de mult în toate privințele astea. Poate că într-o zi o să fie recunoscută oficial și căsătoria în trei... (*Către Antoine.*) Cred că ar fi trebuit să rămână măritată cu tine.

Antoine – Nu exagera.

Vincent – Tu ești mult mai bun decât mine. Ești un om bun. Ești fidel.

Antoine – Vorbești de parcă aș fi un câine. Din păcate, femeilor nu le plac băieții de treabă.

Vincent – Nu când au douăzeci de ani, în orice caz. După aceea...

Antoine – Și cu ce bani o să cumperi teatrul? Te avertizez, pe mine nu mă dau banii afară din casă...

Vincent – Am niște economii... Și Louise tocmai a primit o mică moștenire.

Antoine – O moștenire? Ai dreptate, trebuia să rămân însurat cu ea.

Vincent – Ei? Suntem iar prieteni?

Antoine – Ești sigur că am fost vreodată?

Vincent – Nu știu. Dar am putea încerca să devenim prieteni.

Antoine – Începi să mă îngrijorezi, Vincent. Ești sigur că nu ai totuși o tumoră pe creier?

Vincent – Îmi lipsește doar o doagă. La fel de incurabil, dar complet inofensiv.

Antoine – Și Louise ce părere are?

Vincent – Despre proiectul ăsta în trei, vrei să spui?

Antoine – Și despre asta, da.

Vincent – A fost ideea ei. Mi-a spus... «O să fie copilul nostru, al tuturor trei...»

O pauză.

Antoine – Ești sigur că nu era vreun mesaj ascuns...?

Vincent – Acum că spui asta...

Antoine – Se pare că Louise n-a știut niciodată să aleagă între cap și pajură. Chiar crezi că e însărcinată?

Vincent – Putem s-o întrebăm. Ajunge în cinci minute. *(Se întoarce spre ușă.)* Uite, cred că a venit...

Se aud trei lovituri. Nu se știe dacă sunt cele trei bătăi tradiționale de teatru care anunță începerea spectacolului sau dacă bate cineva la ușă.

Întineric.

Sfârșit.

DESPRE AUTOR

Jean-Pierre Martinez s-a născut în 1955 la Auvers-sur-Oise, în Franța. În tinerețe a fost baterist în mai multe formații rock, apoi a lucrat ca semiolog în domeniul publicității. Ulterior a devenit scenarist de televiziune, înainte de a se consacra teatrului și dramaturgiei.

A scris aproximativ o sută de scenarii pentru televiziune și, până în prezent, a publicat 123 de piese de teatru. Comediile și piesele sale au fost traduse în numeroase limbi și sunt reprezentate în Franța și în peste o sută de țări din întreaga lume.

Opera lui Jean-Pierre Martinez abordează, prin umor, satiră, absurd și uneori comedie neagră, teme precum societatea contemporană, relațiile umane, puterea, hazardul și identitatea.

Textele integrale ale pieselor sale pot fi citite și descărcate gratuit de pe site-ul său oficial. Orice reprezentare publică necesită însă o autorizație prealabilă.

Link către pagina pieselor traduse în limba română

<https://jeanpierremartinez.net/ro/piese-de-teatru-in-romana-jean-pierre-martinez/>

DREPTURI DE AUTOR ȘI REPREZENTARE

Autor: Jean-Pierre Martinez

Traducere și adaptare în limba română: autorul

Textul acestei opere este protejat de legislația privind drepturile de autor. Este interzisă reproducerea, distribuirea, publicarea, adaptarea sau modificarea, integrală sau parțială, a operei fără acordul prealabil al autorului.

Această piesă poate fi citită și descărcată gratuit pentru uz personal.

Orice reprezentație publică, profesionistă sau de amatori, necesită însă o autorizație prealabilă și plata drepturilor de autor corespunzătoare.

Drepturile lui Jean-Pierre Martinez sunt administrate prin **SACD (Société des Auteurs et Compositeurs Dramatiques)**.

Pentru orice solicitare privind autorizarea unei reprezentații sau drepturile de autor, vă rugăm să utilizați site-ul oficial:

Link către pagina de contact

<https://jeanpierremartinez.net/ro/contact-3/>

Avignon – octombrie 2026

© La Comédiathèque

Piesă disponibilă pentru descărcare gratuită